

УДК 339.9

Полінкевич О. М., д.е.н., професор

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,

Лещук В. П., д.е.н., професор

Луцька філія Тернопільського національного економічного
університету

СИСТЕМА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СТВОРЕННЯ МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ

В статті розглянуто систему фінансово-економічних показників оцінювання корпоративного управління в умовах створення мультинаціональних корпорацій, яка враховує економічну та соціальну складові.

Ключові слова: мультинаціональні корпорації, фінансово-економічні показники, оцінювання, конкурентоспроможність, ступінь міжнародності компаній.

Polinkevych O., Leshchuk V.

SYSTEM OF FINANCIAL AND ECONOMIC INDICATORS OF EVALUATION OF CORPORATE GOVERNANCE IN THE CONDITIONS OF CREATION OF MULTINATIONAL CORPORATIONS

The article deals with the system of financial and economic indicators of corporate governance assessment in the context of creating multinational corporations that takes into account economic and social components.

At the present stage of development of domestic enterprises one of the urgent tasks that need to be solved is increasing competitiveness, efficiency of activities, investment attractiveness and ensuring stable economic growth. However, it is emphasized

the growing need to determine the results of the functioning of the corporate governance system of enterprises, the use of foreign experience, the activation of information society through modern technology data analysis. Important is the decision of the tasks of forming approaches to the assessment of corporate governance of enterprises (through financial and economic indicators).

In the economic literature, there are many approaches to assessing corporate governance. In order to determine the reliability of the indicators for corporate governance assessment, the views of scientists on this issue are grouped according to the economic and social component.

Management of the financial condition of the company involves the diagnosis and assessment of corporate governance. The diagnosis is aimed at assessing the status of the objects under investigation in the conditions of incomplete information in order to identify problems in the functioning of systems and the causes of their occurrence and, accordingly, to take managerial actions to prevent the occurrence of causes that characterizes the management of the financial condition of the enterprise. Therefore, the financial and economic indicators are treated as indicators that make it possible to assess the corporate governance of multinational corporations.

In assessing the corporate governance of multinational corporations, it is worth using the following main groups of financial and economic indicators: 1) liquidity indicators (coverage ratio); 2) indicators of business activity (turnover rate of stocks, the share of mobile financial resources in the total amount of resources, the ratio of mobility of working assets); 3) indicators of profitability (profitability of sales, profitability of equity capital, annual growth of labor productivity, return on working capital); 4) indicators of social efficiency (the ratio of growth of income to the growth of the average number of people, the ratio of average salary to the minimum, the ratio of average salary to the minimum, the share of workers who increased their qualifications, the level of financing of charitable events, the level of financing health measures, the ratio of growth in income to increase labor costs, the share of costs labor remuneration in operating expenses, rate of income growth per capita); 5) the degree of internationalization of companies.

Key words: multinational corporations, financial and economic indicators, estimation, competitiveness, degree of internationalization of companies.

Полинкевич О. Н., Лещук В. Ф.

СИСТЕМА ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ОЦЕНКИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ СОЗДАНИЯ МУЛЬТИНАЦИОНАЛЬНЫХ КОРПОРАЦИЙ

В статье рассмотрена система финансово-экономических показателей оценки корпоративного управления в условиях создания мультинациональных корпораций, которая учитывает экономическую и социальную составляющие.

Ключевые слова: мультинациональные корпорации, финансово-экономические показатели, оценка, конкурентоспособность, степень международной компаний.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку вітчизняних підприємств одними із нагальних завдань, які потребують вирішення, стають підвищення конкурентоспроможності, ефективності діяльності, інвестиційної привабливості та забезпечення стабільного економічного зростання. Проте акцентується все більша необхідність визначення результатів функціонування системи корпоративного управління підприємств, використання іноземного досвіду, активізація інформатизації суспільства через сучасні технології аналізування даних. Важливим при цьому є вирішення завдань формування підходів до оцінювання корпоративного управління підприємств (через фінансово-економічні показники).

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Основні положення оцінювання корпоративного управління підприємствами висвітлено у працях вчених, серед яких Д. О. Баюра, О. В. Бедзай, Л. Є. Довгань, Г. М. Захарчин, І. А. Ігнат'єва, Н. П. Карачина, І. П. Малик, В. Н. Парсяк, Н. А. Хрущ, В. А. Білошапки, М. П. Бутка, О. М. Вакульчик, М. О. Горинь, С. В. Калабухової, Т. В. Момот, О. В. Мороза, О. С. Пархоменка, Н. Ю. Подольчака, І. Л. Сазонця, О. С. Сенишина, Н. С. Чопко та інші.

Проте в їхніх роботах проводилося дослідження лише окремих аспектів, які стосуються оцінювання корпоративного управління. До сьогодні відсутній комплексний підхід до оцінювання корпоративного управління в умовах створення мультинаціональних корпорацій.

Цілі статті. Метою статті є удосконалення і подальший розвиток оцінювання корпоративного управління в умовах створення мультинаціональних корпорацій.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В економічній літературі існує безліч підходів щодо оцінювання корпоративного управління підприємств. З метою достовірності вибору

показників для оцінювання корпоративного управління згруповано погляди науковців щодо даного питання. В табл. 1 відображено результат співставлення.

Таблиця 1

**Фінансово-економічні показники оцінювання
корпоративного управління підприємствами**

Показник	Захарчин Г.М.	Карачина Н.П.	Бедзай О.В.	Мороз О.В., Карачина Н.П., Халмон Т.М.	Кужель М.Ю.	Веретіна І.Ю.	Обельницька Х.В.	Частота використання для оцінки
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Показники фінансового стану</i>								
<i>Показники ліквідності</i>								
Загальний коефіцієнт покриття		+	+				+	3
<i>Показники стійкості</i>								
Коефіцієнт автономії		+			+		+	3
Коефіцієнт маневреності		+	+					2
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу		+	+					2
Коефіцієнт надійності статутного капіталу							+	1
коефіцієнт довгострокового фінансування ресурсів							+	1
Коефіцієнт довгостроковості зобов'язань							+	1
Коефіцієнт фінансового ризику							+	1
<i>Показники ділової активності</i>								
Оборотність запасів		+	+					2
Забезпеченість запасів власним капіталом							+	1
Сума власних обігових коштів							+	1
Частка немобільних ресурсів у загальній сумі ресурсів							+	1
Частка мобільних фінансових ресурсів у загальній сумі ресурсів							+	1
Коефіцієнт мобільності оборотних активів							+	1
<i>Показники рентабельності</i>								
Рентабельність реалізації	+	+	+	+				4
Рентабельність основної діяльності	+	+						2
Рентабельність основного капіталу		+			+			2

продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Рентабельність власного капіталу		+	+		+			3
Рентабельність акціонерного капіталу			+		+	+		3
Річний приріст продуктивності праці	+		+					2
Рентабельність оборотного капіталу							+	1
<i>Показники соціальної ефективності</i>								
Коефіцієнт освітнього рівня персоналу	+							1
Коефіцієнт стабільності персоналу підприємства	+						+	2
Коефіцієнт трудової дисципліни	+							1
Коефіцієнт задоволення від роботи	+				+			2
Коефіцієнт конфліктності	+							1
Мотивації		+						1
Суспільність		+						1
Рівень сервісу		+						1
Рівень оплати праці			+					1
Рівень заохочуваних заходів			+	+				2
Рівень фінансування оздоровчих заходів			+					1
Рівень фінансування соціальної реструктуризації			+		+			2
Рівень фінансування добродійних заходів			+		+			2
Рівень зайнятості			+		+	+		3
Рівень сплати податків	+		+					2
Відношення середньої зарплати до мінімальної							+	1
Частка працівників, що підвищили кваліфікацію							+	1
Співвідношення росту доходу до росту середньооблікової чисельності (СОЧ)							+	1
Співвідношення росту доходу до росту витрат на оплату праці							+	1
Темп росту прибутку на акцію							+	1
Темп росту активів на акцію							+	1
Темп росту СОЧ							+	1
Темп росту середньої зарплати							+	1
Темп росту доходу на одну особу							+	1
Частка витрат на оплату праці в операційних витратах							+	1

* складено на основі даних джерел: [1–8]

З табл. 1 можна побачити, частоту використання фінансово-економічних показників для оцінювання корпоративного управління. Управління фінансовим станом підприємства передбачає діагностику та оцінку корпоративного управління. Діагностика спрямована на оцінку стану досліджуваних об'єктів в умовах неповної інформації з метою виявлення проблем у функціонуванні систем і причин їх виникнення та відповідно прийняття управлінських дій щодо запобігання виникнення причин, що характеризує управління фінансовим станом підприємства. Тому фінансово-економічні показники трактуються як показники, що дають можливість оцінити корпоративне управління мультинаціональних корпорацій.

Висновки. Оцінюючи корпоративне управління мультинаціональних корпорацій варто використовувати такі основні групи фінансово-економічних показників:

- 1) показники ліквідності (коефіцієнт покриття);
- 2) показники ділової активності (показник оборотності запасів, частка мобільних фінансових ресурсів у загальній сумі ресурсів, коефіцієнт мобільності оборотних активів);
- 3) показники рентабельності (рентабельність реалізації, рентабельність власного капіталу, річний приріст продуктивності праці, рентабельність оборотного капіталу);
- 4) показники соціальної ефективності (співвідношення росту доходу до росту середньооблікової чисельності, відношення середньої зарплати до мінімальної, частка працівників, що підвищили кваліфікацію, рівень фінансування добродійних заходів, рівень фінансування оздоровчих заходів, співвідношення росту доходу до росту витрат на оплату праці, частка витрат на оплату праці в операційних витратах, темп росту доходу на одну особу);
- 5) ступінь міжнародності компаній як основний показник рівня їх інтегрованості до світової ринкової системи постає фундаментальним показником конкурентоспроможності компаній. Даний показник визначається за наступною формулою [9]:

$$CM = (1/3 \times (KI/K + VI/V + SI/S)) \times 100\%, \quad (1)$$

де CM – ступінь міжнародності компаній;

КІ – закордонний капітал компаній (поза межами країни юридичної реєстрації компаній, її центрального офісу);

К – загальний капітал компаній;

VI – обсяги реалізації продукції компаній за кордоном;

V – загальні обсяги реалізації продукції компаній;

SI – чисельність персоналу компаній за кордоном;

S – загальна чисельність персоналу компаній.

Таким чином, запропонована система фінансово-економічних показників допоможе оцінити стан корпоративного управління в мультинаціональних корпораціях з урахування економічної та соціальних складових.

- 1.Бедзай О. В. Діагностика ефективності системи корпоративного управління: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / О. В. Бедзай. – Донецьк : Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені М. Туган-Барановського, 2011. – 20 с.
- 2.Верегітіна І. Ю. Організаційно-методичне забезпечення оцінки ефективності корпоративного управління : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.04 / І. Ю. Верегітіна. – Донецьк, 2008. – 20 с.
- 3.Захарчин Г. М Корпоративна культура як модель співіснування суб'єктів ринкового середовища / Г. М.Захарчин // Вісник Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола «Актуальні проблеми ринкової економіки». – Львів, 2007. – №2. – С. 167–173.
- 4.Карачина Н. П. Ефективність корпоративного управління молочною промисловістю : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.01 / Н. П. Карачина; НАН України, Об'єд. ін-т економіки. – К., 2005. – 20 с.
- 5.Карачина Н. П. Корпоративне управління на підприємствах України: постриватизаційний етап еволюції : монографія / О. В. Мороз, Н. П. Карачина, Т. М. Халімон. – Вінниця : УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2008. – 180 с.
- 6.Карачина Н. П. Соціально-економічні аспекти ефективності корпоративного управління : монографія / О. В. Мороз, Н. П. Карачина. – Вінниця : УНІВЕРСУМ–Вінниця, 2005. – 176 с.
- 7.Кужель М. Ю. Механізм економічного регулювання корпоративного сектору державної форми власності : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.03 / М. Ю. Кужель. – К. : Науково-дослідний економічний ін-т Міністерства економіки України, 2006. – 20 с.
- 8.Обельницька Х. В. Оцінювання соціально-економічної ефективності системи корпоративного управління нафтогазовими підприємствами : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Х. В. Обельницька. – Івано-Франківськ : Івано-Франківський нац. техн. ун-т нафти і газу, 2016. – 250 с.
- 9.Офіційний сайт ЮНКТАД // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.unctad.org.